

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. V. Absurdis & inconvenientibus sententia Molinæ exploditur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

10. Secundo probatur idem Antecedens ex Augustino supra relato de corrept. & gratia cap. 7. ubi loquens de electis ait: *Horum si quisquam perit, vitio humano vivitur Deus, sed nemo eorum perit, quia nullà re vincitur Deus.* Et cap. 14. *Deo volenti salvum facere, nullum hominis resistit arbitrium: sic enim velle & nolle in volentis aut nolentis est potestate, ut divinam voluntatem non impediat, nec superet potestatem.* Et cap. 8. ejusdem libri differens de fide D. Petri, ejus firmitatem & indefectibilitatem, ad ipsam præparationem & operationem Dei reducit, non verò ad prævisum contentum voluntatis Petri. *Quis [inquit] ignorat tunc fuisse peritiam fidem Petri, si ea qua fidelis erat, voluntas ipsa deficeret; & permansuram, si ea voluntas maneret? sed quia preparatur voluntas à Domino, ideo pro illo non potest esse inanis oratio.* Ergo infallibilitas illa orationis Christi, & indeficientia fidei Petri, ex præparatione ipsa Dei sumitur, non ex consensu prævio & præsupposito ex parte voluntatis nostræ. Unde subdit Augustinus: *Voluntas quippe humana non libertate consequitur gratiam, sed gratiâ potius libertatem, & ut perseveret delictabilem perpetuitatem, & insuperabilem fortitudinem.* Et cap. 12. ejusdem libri, loquens de promissione facta Abraham, quâ Deus illi promisit, quòd eum constitueret patrem multorum, per fidem scilicet & conversionem Gentium, illius firmitatem & infallibilitatem docet non esse delendam ex divina præscientia, humanæ voluntatis explorante consensum, sed ex ipsa prædestinatione quâ Deus facit id quod promittit. Nam ibi versans illud Apostoli de Abraham: *Plenissime sciens, quia que promisit Deus, potens est & facere,* subdit: *Non ait que præcivit potens est promittere, aut que prædixit potens est ostendere, aut que promisit potens est præscire, sed que promisit potens est & facere.* Ipse ergo eos facit perseverare in bono, qui facit bonos. Quod etiam clarissime expressit in libro de prædest. Sancti. cap. 10. his verbis: *Quando promisit Deus Abraham in semine ejus fidem Gentium, dicens: Patrem multarum Gentium posuisti, non de nostra voluntatis potestate, sed de sua prædestinatione promisit. Promisit enim quòd ipse facturus fuerat, non quòd homines; quia etsi faciunt homines bona que pertinent ad colendum Deum, ipse facit ut illi faciant que præcepit, non illi faciunt, ut ipse faciat quòd promisit: alioquin ut Dei promissa compleantur, non in Dei, sed in hominum est potestate.*

11. Ex quibus locis hoc potest deduci argumentum: Secundum Augustini doctrinam, Deus solum promittit id quod facit, non id quod præscit, aut supponit: Ergo divina promissio, non de præscientia eorum quæ Deus supponit, sed de ordinatione & prædestinatione eorum quæ facit, infallibilitatem trahit: At Deus promittit etiam consensum & cooperationem liberam nostræ voluntatis, ut cum promisit Abraham obedientiam & fidem Gentium: Ergo talem consensum & cooperationem facit in nobis per suam gratiam, & non solum præscit illam, ut ex potestate & nostræ voluntatis determinatione descendente; ac proinde respectu illius habet non solum certitudinem cognitionis & præscientiæ, sed etiam ordinis & causalitatis. Unde dicit idem Augustinus de bono persever. cap. 18. in fine: *Prædestinasse est hoc præcisse quòd fuerat ipse facturus.* Et de prædest. Sancti. cap. 10. *Prædestinatione quippe Deus ea præcivit que fuerat ipse facturus.* Quibus etiam locis aperte declarat, prædestinationem respicere solum id quod Deus facit, ac

proinde gaudere non solum certitudine præscientiæ, sed etiam causalitatis. Quod etiam patet ex eo quòd ibidem hoc statuit discrimen inter præscientiam & prædestinationem, quòd prædestinatio est solum eorum quæ sunt à Deo, scilicet bonorum, præscientia verò se extendit etiam ad facta aliena, videlicet ad mala, quæ Deus non facit: *Præscire autem [inquit ibidem] potens est etiam quæ ipse non facit sicut quæcumque peccata.*

S. IV.

Eadem veritas ratione suadetur.

Potest etiam suaderi conclusio, & Molina sententia confirmari ex tribus principiis supra illustratis. In primis enim prædestinatio (ut supra ostendimus) claudit vel præsupponit electionem efficacem salvandorum ad gloriam: At voluptas & efficax Dei obiectum inferi, & infallibiliter cautat: Ergo & prædestinatio: Ergo illa est certa, non solum certitudine præscientiæ, sed etiam ordinis & causalitatis.

Secundo, Prædestinatio consistit in imperio practico divini intellectus, ut in prima disputatione monstravimus: At imperium practicum Dei est causa infallibilis suorum effectuum: Ergo prædestinatio est causa infallibilis mediocum efficaciam ad gloriam infallibiliter consequentium.

Tertio, Boni usus liberi arbitrii, seu determinationis nostræ voluntatis ad bonum, causatur à gratia, & consequenter est prædestinationis effectus, ut constat ex supra dictis: Ergo prædestinatio respectu illius gaudet non solum certitudine præscientiæ, sed etiam causalitatis. Consequenter patet: ut enim docet D. Thomas quæst. 6. de verit. art. 3. certitudo causalitatis illa quæ sumitur ex ordine cause ad effectum, quando scilicet causa infallibiliter effectum producit: Ergo si prædestinatio comparatur ad contentum & determinationem liberi arbitrii, sicut causa ad effectum quem infallibiliter producit: Manifestum est, illam gaudere non solum certitudine præscientiæ, sed etiam ordinis & causalitatis.

S. V.

Abstrusis & inconvenientibus sententia Molina exploditur.

Thomas loco citato de verit. tria in sententia ex Molina sententia, ait enim: *Non potest dici quòd prædestinatio supra certitudinem providentiæ nihil aliud addit, nisi certitudinem præscientiæ... Sic cum dicitur, non diceretur prædestinatus differre à non prædestinato ex parte ordinis, sed tantum ex parte præcedentium eventuum, & sic præscientia esset causa prædestinationis, non prædestinatio esset per electionem prædestinantis.*

Primum ergo inconveniens est, si prædestinatio certitudinem & efficaciam haberec sortitum ex præscientia eventuum, & futuri consensum voluntatis creatæ, & non ex vi intrinsicæ, & causalitate mediocum quæ Deus præparat electis, sequeretur prædestinatum non differre à non prædestinato, nisi ex parte præscientiæ eventuum, & boni usus liberi arbitrii, & consequenter non magis Deo debere prædestinatum, quam

quodam reprobis: Sed hoc est errare in fide, secundum quam tenemur fieri prædestinationem esse specialissimum Dei beneficium; imò & neminem esse specialissimum Dei beneficium: ac veluti originem et fontem omnium gratiarum et beneficiorum Dei: Ergo, &c. Sequela Majoris probatur ex ipso Molina, qui locis supra relatis expressè docet, quod prædestinatio solum differt à providentia generalis ordinis supernaturalis, quæ est communis prædestinatis et reprobis, ratione præscientiæ, hæpponens et non causantis contentum nostræ voluntatis: Ergo etiam prædestinatus non differt à non prædestinato, nisi ratione præscientiæ eventus, et boni in suis liberi arbitrij. Consequenter patet, quia prædestinatus et prædestinatus non correlativè se habent, tanquam actus et obiectum: Ergo si prædestinatio differt à providentia communi, solum ratione præscientiæ, idem dicendum est de prædestinato, et consequenter non magis Deo debetur prædestinatus, quam reprobis. Nam quod Deus habuerit præscientiam eventus, et futuri contentus nostræ voluntatis, non anget neque mutat ordinem gratiæ & auxiliorum quæ conferuntur prædestinatis, sed cum eadem gratia ex parte Dei, imò cum minori, poterit contingere, & de facto sæpe evenit, in sententia Molina, quòd aliquis quia bene operatur illa, cognoscatur esse salvandus, & sic prædestinatus; alius verò cum majori vel æquali non salvetur, quia voluit bene operari, & ut gratia.

Neque valet si dicas, majorem gratiam factam esse prædestinato, quia illi collata est pro tempore & loco quo Deus per scientiam mediam præseverat esse consenturum & bene operaturum: alteri verò noluit præbere talem gratiam in ea occasione in qua erat consenturus; & sic licet sit eadem gratia intrinseca, & idem donum Dei in utroque, in prædestinato tamen est major gratia extrinseca, & in eile gratiæ, seu beneficii, quam in reprobo.

Non valet inquam hæc responsio: Primò quia illa reducit efficaciam prædestinationis & gratiæ, ac specialem Dei dilectionem erga electos, in aliquid purè naturale, scilicet in circumstantias temporis & loci, quæ utique ordinis naturalis sunt.

Secundò, quia Apostolus ad Roman. II. ait: *Ad quæ servandum electio nem gratia facta sunt*: Ergo discretio prædestinati à reprobo reduci debet ad ipsam electionem gratiæ, non verò ad electionem occasionum & circumstantiarum temporis & loci.

Tertiò, Etiam si Deus eligat occasiones & circumstantias temporis & loci, effectus tamen inde resultans, scilicet contentus, seu mutatio liberi arbitrij, adhuc ex vitalis electionis non sequitur: quia talis electio, juxta Molina, non est ex vi sua intrinseca potens illum effectum ponere, sed si ponitur, ex eo est, quia voluntas voluit se in ea occasione determinare, & Deus id prævidit ante decretum, & consequenter ante electionem suam: Ergo talis effectus non est ex specialis electione ipsius Dei prædestinantis, & consequenter ratione illius, Deo nihil magis debetur prædestinatus, quam reprobis.

Confirmatur & magis urgetur hæc ratio. Quando Deus prævidit per scientiam mediam, quod Paulus v. g. in tali occasione, præventus taliter à moraliter excitante, consentiet, perseverabit, & salvabitur: Petrus autem in eadem oc-

casione, eadem gratiâ præventus, non consentiet, nec salvabitur, etiam vidit quod sine nova gratia ex parte Dei, si voluisset Petrus consentiret, & salvaretur, & quod erat possibile illi mutatio voluntatis in Petro, sine nova gratia: Ergo vidit intra statum illum conditionatum esse possibilem saluationem Petri, ejusque determinationem à reprobis, per solam differentiam voluntatis ejus: Ergo intra illum statum vidit Deus multorum salutem, non ex speciali sua gratia nasci, sed ex aliquo merè naturali, ex parte arbitrij nostri se tenente, nempe ex ejus determinatione & consensu, vel ex aliqua occasione extrinseca, & aliqua circumstantia temporis vel loci. Unde cum decretum conditionatum, ut transeat in absolutum, solus conditionis purificatione indigeat, prædestinatio ad statum absolutum deducta, non indigebit novâ aliquâ & speciali gratiâ supernaturali, sed solâ purificatione illius conditionis, quæ merè naturalis est, utpote à causis naturalis ordinis dependens, & sic prædestinatus non differet à reprobo, nisi ratione præscientiæ alicujus rei naturalis.

Denique hæc responsio & doctrina Molina non evitat difficultates quas evitare intendit, sed incidit in eadem inconvenientia quæ nobis objicit. Nam si ex una parte voluit Deus omnes homines salvos facere, & ex alia vidit per scientiam mediam infinitos rerum ordines & modos quibus posset omnes illos homines de facto salvare, & potuit tali tempore aut occasione, aut tali auxilio congruo vocare, quo consentirent de facto: quomodo deicit tantam bonitatem, & sincerum illum affectum quem Deus habet salvandi omnes homines, ex omnibus illis modis & mediis eligere illud quod non est habiturum effectum, relicto eo quod effectum sortiretur, cum in manu ejus esset eligere quod vellet? & quomodo facta illa electione, non inducimur in desperationem, cum non sit possibile (potentiâ salutem consequenti, & in sensu composito) illos quos Deus posuit in illis occasionibus & circumstantiis in quibus præcivit perituros, salvari; alioquin scientia Dei falleretur. Quomodo etiam Deus non dicitur insidiari saluti hominum, dum in hoc totam electionem & industriam suam ponit, ut uni det gratiam in occasione, in quibus prævidet non frustrandam; alteri verò solum in occasione, in quibus illam frustrandam videt: Ex hac ergo doctrina & responsione Adversariorum, non cessant illæ querelæ quæ inducuntur contra ponentes absoluta decreta, futuræ nostræ voluntatis consensum prævenientia, & prædestinationem purè gratuitam, ac præscientiâ meritorum antecedentem. Unde Lessius, Martinonus, alique Theologi ejusdem Societatis, assentunt quòd nec etiam Deus ex præsupposita scientia media præparat specialia beneficia pro electis, & docent quòd tota gratia prædestinati differt à gratia reprobi ex eventu & cooperatione nostrâ; quod est penitus evacuare electionem secundum gratiam, totumque prædestinationis mysterium funditus vertere.

Secundum inconveniens quod sequitur ex Molina sententia, petitur ex eo quod si prædestinatio sit solum certâ certitudine præscientiæ, & si bonus usus liberi arbitrij præsupponatur ut à Deo præscitus ante prædestinationis decretum, nec ex ejus efficacia & causalitate descendat, sequitur ex parte nostrâ dari causam & motivum sufficiens prædestinationis, non solum ad gloriam

riam, sed etiam ad gratiam: quod est incidere in errorem Pelagianorum & Massilienum, disputatione secundâ impugnatum. Sequela probatur: Ille bonus usus sic prævisus, prout descendit à me, & exit à meo libero arbitrio, est aliquid bonum & placens Deo, cum per illum voluntas subjiciatur gratiæ, & generalis Dei providentia per illum reddatur efficax, & prædestinativa, ut docet Molina supra relatus; atque adeo Deus speciali amore diligit illum hominem sic bene cooperantem & strenuè agentem cum gratia, quo non diligit alterum ignavum & torpentem, licet eandem gratiam recipiat. Sed illud quod ex parte hominis est ita placens Deo, & dignum speciali amore, etiam est dignum aliqua recompensatione & retributione Dei: Ergo ex parte nostra datur causa & motivum sufficiens prædestinationis ad gratiam, bonus scilicet illius usus à Deo prævisus. Quod si Deus non fuerit propter illud motivum dare gratiam, sed liberaliter, non erit ex defectu motivi ex parte hominis, sed quia ipse Deus non vult illo uti: nobis autem sufficit, pro inconvenienti inferre quod ex parte nostra detur id quod sufficit ut Deus inveniat motivum dandi nobis primam gratiam, & prædestinandi nos ad illam, & quod non utitur isto motivo, non est quia non detur ex parte nostra, sed quia non vult illo uti.

19. Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Petitio & desiderium bonorum operum, & fidei ac bonæ voluntatis initia, quæ ponebant Semipelagiani dari in nobis ante gratiam, & non esse effectus illius, nec dona Dei: secundum doctrinam SS. Patrum erant sufficiens motivum ut Deus daret gratiam, & prædestinaret homines ad illam. *Quis enim* (inquit Augustinus de prædest. Sanct. cap. 2.) *dicat eum qui jam cepit credere, ab illo in quem credit, nihil mereri.* Et S. Prosper libro contra Collatorem cap. 3. *Nec enim nullius meriti haberi potest petentis fides, quærentis pietas, pulsantis instantia.* Ergo cum bonus usus liberi arbitrii in se non sit minoris bonitatis & excellentiæ, quam illa prima initia quæ ponebant Semipelagiani ante gratiam, ille non minus erit meritum vel motivum ad prædestinandum homines ad gratiam, si non sit effectus & donum ipsius prædestinationis & gratiæ. Frustrâ ergo Molina ponit bonum illum usum, seu cooperationem liberi arbitrii, esse solum conditionem ut gratia & prædestinatio sit efficax, non autem motivum cuius intuitu gratia detur: si quidem cooperatio illa, seu determinatio voluntatis, est de se bona & placens Deo, non minus quam desiderium petentis, & fides pulsantis; & aliunde non est effectus causatus à gratia & prædestinatione, ut docet Molina: habet ergo quicquid requiritur, ut sit motivum dandi gratiam, & prædestinandi nos ad illam.

20. Tertium inconveniens quod infert D. Thomas ex sententia quæ docet quod prædestinatio supra certitudinem providentiæ nihil aliud addit nisi certitudinem præscientiæ, est quia Prædestinatio non esset per electionem prædestinantis: Quod (inquit) est contra auctoritatem Scripturæ, & dicta Sanctorum. Dicitur enim ad Roman. 11. *Reliquia secundum electionem gratiæ salva facta sunt.* Ad Ephes. 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati in conspectu eius, &c.* Et infra: *In quo etiam & nos sorte vocati sumus, prædestinati secundum propositum eius qui operatur omnia secundum consilium voluntatis sue.* Joann. 15. *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos.* Idem constat

A ex testimoniis Augustini disp. 2. art. 1. *relectis.* Quod autem hoc inconveniens ex Molina sententia sequatur, breviter ostendo. Illud solum est per electionem prædestinantis, quod à Deo causatur, & quod est effectus ipsius gratiæ & prædestinationis; cum enim electio divina sit efficax non supponit, sed ponit & causat suum objectum: Ergo cum in sententia Molina, consensus & bonus usus liberi arbitrii, prout ab illo exit, non causetur à gratia, nec sit prædestinationis effectus, ut constat ex dictis disp. præcedentibus, talis consensus non est ab electione ipsius Dei prædestinantis; sed solum ab electione ipsius humanæ voluntatis, ex innata libertate determinantis ad illum.

B Confirmatur ex Augustino de prædest. Sanct. cap. 19, ubi ex illis verbis Joann. 15. *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos,* probat contra Semipelagianos, fidem non præsciri ante decretum de prædestinationem Dei: *Non enim* (inquit) *quæ credidimus, sed ut credamus, elegit nos Deus, ne prout eum elegisse dicamur, falsumque sit (quod aliter) non vos me elegistis, sed ego elegi vos.* Ex quibus verbis hoc potest argumentum desumi. Secundum Augustinum hæc consequentia est bona: Deus præscit ante decretum fidem credentium: Ergo non eligit ut credant, sed ipsi credendo eligunt illum. Ergo similiter hæc consequentia erit legitima: Deus præscit ante decretum consensum liberum quem ego daturus sum vocationi ad credendum, si vocet in his occasionibus & circumstantiis: Ergo Deus non eligit consentium meum liberum, nec eligit me ut consentiam fidei, sed ego prior eligo eum consentiendo.

C Omitimus referre & solvere argumentum contrarium, quia solum sunt illa quæ vel altere conantur scientiam mediam, vel destruerent efficaciam intrinsecam divinorum decretorum, aut prædefinitionum, antecedenter ad prævisionem nostri consensus. Unde vel soluta sunt, vel solventur infra, quando agemus de concordia libertatis cum divina providentia & prædestinatione.

ARTICULUS II.

An seclusa Dei revelatione possit aliquis in hac vita habere certitudinem infallibilem de sua prædestinatione & salute?

Dico primò: neminem in hac vita, seclusa Dei revelatione, posse certò scire, an sit de numero prædestinatorum. Conclusio est certa de fide, contra Calvinum, aliosque hujus temporis Hæreticos, asserentes omnes fideles teneri sub divinâ credere se esse prædestinatos, & consequenter omnes habere certitudinem infallibilem de sua prædestinatione & salute. Qui error Tridentinò proferibitur sessione 6. cap. 12. his verbis: *Nemo quamdiu in hac mortalitate vivit, de arcana divinæ prædestinationis mysterio usque adeo præsumere debet, ut certò statuatur se omnino esse in numero prædestinatorum.*

Eadem veritas ex Scriptura & SS. Patribus colligitur. Dicitur enim Ecclesiastes 9. *Sicut nescit homo, utrum amore vel odio dignus sit, sic omnia in futurum servantur incerta.* Quis ergo (inquit Bernardus) potest dicere ego sum de electis, & scit homo an odio vel amore dignus sit? Quis (adhibet Augustinus) ex multitudine fidelium, quamdiu in hac mortalitate vivit, in numero prædestinatorum se esse præsumat.